

Beslut om införande av automatiserat beslutsförfarande: Ersättning av trafikskada

Ansvarig för beslutsförfarandet If Skadeförsäkring AB (publ), filial i Finland Beslutsförfarande Ersättning av trafikskada Datum då beslutsförfarandet infördes Togs i bruk före ikraftträdandet av automationslagstiftningen Beslutsdatum 31.10.2024 Diarienummer IF-APT-LIIKENNE-K-Claims-KORV-001
--

1. Beslut

Genom detta beslut med stöd av 28 d § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan informationshanteringslagen) har If Skadeförsäkring AB (publ), filial i Finland (nedan If) beslutat att införa ett automatiserat beslutsförfarande som gäller försäkringsersättning som med stöd av trafikförsäkringslagen betalas ut till den skadelidande till följd av en trafikskada.

2. Motivering

2.1. Inledning

If har i detta beslut bedömt förutsättningarna för att införa ett automatiserat beslutsförfarande. If har i sin bedömning beaktat kraven i trafikförsäkringslagen (460/2016), skadeståndslagen (412/1974), förvaltningslagen (434/2003), lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) samt den allmänna dataskyddsförordningen (dataskyddsförordningen, EU 2016/679).

På de grunder som presenteras i detta beslut om införande anser If att det beslutsförfarande som är föremål för beslutet om införande till alla delar uppfyller förutsättningarna för att införa ett automatiserat beslutsförfarande.

2.2. Ersättning av sakskada vid trafikskada

Enligt 37 § 1 mom. i trafikförsäkringslagen bestäms ersättning för sakskada i enlighet med 5 kap. 5 § i skadeståndslagen. Som skada på fordon ersätts enligt 37 § 2 mom. i trafikförsäkringslagen reparationskostnaden eller motsvarande belopp. Fordonets värdeminskning ersätts inte.

Enligt 5 kap. 5 § i skadeståndslagen ersätts vid sakskada kostnaderna för reparation av saken och andra omkostnader till följd av skadan eller värdet av förstört eller förskingrat gods och därtill minskning i inkomst eller uppehälle.

Med stöd av bestämmelserna ovan kan vid trafikskada ersättning betalas till den skadelidande för fordonets reparationskostnader och andra omkostnader till följd av skadan, såsom exempelvis fordonets

bärgningskostnader samt kostnader för användning av en hyrd bil. Beloppet av den skada som uppstått bedöms likvärdigt i förhållande till alla skadelidande. Det automatiserade beslutsförfarande som beskrivs i detta beslut om införande gäller endast sådan ersättning som betalas ut till den skadelidande med stöd av en trafikförsäkring och som den skadelidande har rätt till med stöd av trafikförsäkringslagen eller skadeståndslagen, när ansvarsgrunden för skadan redan har avgjorts i vårt bolag.

2.3. Förutsättningar enligt förvaltningslagen

2.3.1. Automatiserat avgörande av ett ärende

Enligt 53 e § 1 mom. i förvaltningslagen är det fråga om ett automatiserat avgörande när en myndighet genom automatiserad databehandling träffar ett avgörande som avslutar behandlingen av ett ärende utan att avgörandet granskas och godkänns av en fysisk person. Enligt 2 mom. i nämnda paragraf kan en myndighet avgöra ett ärende automatiserat, när det i ärendet inte ingår omständigheter som förutsätter prövning från fall till fall eller när de omständigheter i ärendet som förutsätter prövning från fall till fall har bedömts av en tjänsteman eller någon annan som handlägger ärendet. Avgöranden ska grundas på behandlingsregler som har utarbetats med stöd av tillämplig lag och enligt förhandsprövning.

Enligt motiveringarna till 53 e § i förvaltningslagen (regeringens proposition 145/2022, s. 101) kan ärenden avgöras automatiserat när avgörandet tillräckligt entydigt kan härledas direkt från lagstiftningen och fakta om fallet. Också sådana ärenden där den lagstiftning som ligger till grund för besluten ger mycket rum för tolkning, men myndigheten i ärendegruppen i fråga har en etablerad avgörandepraxis enligt vilken ärenden med vissa drag alltid avgörs på samma sätt (typfall), kan avgöras automatiserat.

Trafikförsäkringen är enligt lag i regel obligatorisk för alla fordon som används i trafik, och försäkringsbolagets förfarande vid ersättning av trafikskada grundar sig alltid på lagstiftningen. När ansvarsgrunden för en trafikskada har avgjorts i vårt bolag, och anspråk som gäller reparation av den skadelidandes fordon eller andra omkostnader som den skadelidande orsakats till följd av skadan framställs hos vårt bolag, kan anspråket behandlas och betalas automatiserat. Då är det fråga om ett avgörande som avslutar behandlingen av ett ärende, och förutsättningarna för ett automatiserat avgörande av ärendet blir tillämpliga.

I behandlingen av ett anspråk som gäller fordonets reparation eller andra omkostnader till följd av skadan ingår inte behov av prövning från fall till fall och inte heller element som förutsätter prövning, eftersom behandlingen av anspråken grundar sig på behandlingsregler som upprättats av If på förhand och anspråken behandlas först efter att grunden för ersättningsansvaret för skadan har avgjorts i vårt bolag. Behandlingsreglerna styr behandlingen och det automatiserade avgörandet av ärendet. Behandlingsreglerna har upprättats så att det automatiserade beslutsförfarandet vid respektive anspråk som behandlas automatiserat leder till ett resultat i enlighet med trafikförsäkringslagen och skadeståndslagen.

Behandlingsreglerna innehåller gränsdragningar för när ärendet överförs till en fysisk person för avgörande. Gränsdragningarna har gjorts för att tillgodose partens rättsskydd och även i övrigt säkerställa att ärendet utreds på behörigt sätt.

2.3.2. Rättsskydd vid automatiserade avgöranden

Enligt 53 f § 1 mom. i förvaltningslagen är en förutsättning för automatiserade avgöranden att den fysiska person som avgörandet avser avgiftsfritt till alla delar får begära omprövning av avgörandet genom en omprövningsbegäran enligt 7 a kap. eller ett jämförbart rättsmedel som behandlas hos den myndighet som

har fattat beslutet eller hos en myndighet som hör till samma personuppgiftsansvarige som den beslutande myndigheten.

Om den skadelidande är missnöjd med ett automatiserat avgörande i ett ärende där den skadelidandes anspråk inte har godkänts som sådant, kan den skadelidande kontakta If och kräva att ärendet behandlas av en fysisk person.

2.3.3. Meddelande om automatiserat avgörande

Med stöd av 53 g § 1 mom. i förvaltningslagen ska det av ett förvaltningsbeslut framgå om ärendet har avgjorts automatiserat samt var det beslut om införande som avses i 28 d § i informationshanteringslagen finns att tillgå.

I det ersättningsbeslut som riktas till den skadelidande anges att anspråket har behandlats automatiserat på det sätt som föreskrivs i 53 e § i förvaltningslagen. Dessutom anges i ersättningsbeslutet adressen till Ifs webbplats, där detta beslut om införande finns tillgängligt.

2.4. Förutsättningar enligt informationshanteringslagen

2.4.1. Dokumentering av uppgiftsfördelning och behandlingsregler

Enligt 28 a § 1 mom. i informationshanteringslagen ska en myndighet dokumentera uppgiftsfördelningen mellan de personer som ansvarar för att skyldigheterna enligt 6 a kap. i informationshanteringslagen fullgörs. If har dokumenterat uppgiftsfördelningen i en separat handling. Uppgiftsfördelningen grundar sig på ansvarsfördelningen och uppgiftsbeskrivningarna i enlighet med Ifs organisationsstruktur.

Enligt 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen ska myndigheten säkerställa att behandlingsreglerna för ett automatiserat beslutsförfarande dokumenteras så tydligt och heltäckande att deras lagenlighet kan påvisas. Av behandlingsreglerna ska särskilt framgå hur det säkerställs att beslutsförfarandet är icke-diskriminerande, hur ärendet utreds tillräckligt och korrekt, inklusive hörande, samt hur avgörandet motiveras eller varför det inte behöver motiveras.

If har utarbetat en dokumentation av behandlingsreglerna enligt 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen som anger hur det automatiserade beslutsförfarandet som är föremål för detta beslut om införande fungerar. I dokumentationen beskrivs alla skeden i det automatiserade beslutsförfarandet som påverkar hur ärendet avgörs samt behandlingsreglerna för varje skede.

I dokumentationen ges en beskrivning av den lagstiftning som tillämpas på det automatiserade beslutsförfarandet och en bedömning av hur man säkerställer att beslutsförfarandet är icke-diskriminerande. I behandlingsreglerna slås också fast hur ärendet anses ha blivit utrett tillräckligt och korrekt och varför parten inte behöver höras och beslutet inte motiveras. Likaså beskrivs de uppgifter som behövs för att avgöra ärendet, informationskällorna och förfarandena för inhämtning av dessa uppgifter, samt hur det säkerställs att uppgifterna är aktuella och felfria. Dokumentationen anger också hur det automatiserade beslutsförfarandet kvalitetssäkras och hur informationssäkerhetskraven uppfylls.

Lagenligheten i innehållet i dokumentationen av behandlingsreglerna enligt 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen har granskats på det sätt som föreskrivs i 28 a § 3 mom. i informationshanteringslagen och dokumentationen har godkänts. If bevarar den godkända dokumentationen av behandlingsreglerna i minst fem år från ingången av det kalenderår som följer på det

är då det automatiserade beslutsförfarandet togs ur bruk i enlighet med bestämmelserna i 28 a § 3 mom. i informationshanteringslagen.

If har i enlighet med 28 a § 4 mom. i informationshanteringslagen säkerställt att det på basis av dokumentationen av behandlingsreglerna och de informationssystem som använts för att avgöra ett ärende i minst fem år från det att ärendet avgjorts kan påvisas vilka behandlingsregler som tillämpats vid det automatiserade avgörandet av ett enskilt ärende.

2.4.2. Kvalitetssäkring, kvalitetskontroll och hantering av felsituationer

Enligt 28 b § i informationshanteringslagen ska en myndighet innan ett automatiserat beslutsförfarande införs och när förfarandet ändras under användningstiden säkerställa att förfarandet motsvarar den dokumentation som avses i 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen, dvs. de behandlingsregler som upprättats för förfarandet. Dessutom ska myndigheten säkerställa ett gott språkbruk i automatiserat upprättade handlingar som ges till en part och att de centrala åtgärderna inom kvalitetssäkringen har dokumenterats.

Enligt 28 c § i informationshanteringslagen ska en myndighet övervaka kvaliteten och innehållets felfrihet i ärenden som avgörs automatiserat. I bestämmelsen föreskrivs också om riskhantering och planering av förfarandet för att korrigera upptäckta fel.

De metoder för kvalitetssäkring och kvalitetskontroll som tillämpas vid automatiserat beslutsförfarande som är föremål för detta beslut om införande har dokumenterats och de personer som ansvarar för kvalitetssäkring och kvalitetskontroll har utsetts.

Innan det automatiserade beslutsförfarandet togs i bruk har If genom omfattande testning säkerställt att det automatiserade beslutsförfarandet motsvarar behandlingsreglerna. Dessutom har If säkerställt ett gott språkbruk i de handlingar som upprättas automatiserat.

If har dokumenterat hur kvaliteten på det automatiserade beslutsförfarandet övervakas efter införandet. Kvalitetskontrollen genomförs genom slumpmässigt val av automatiserat avgjorda ärenden för manuell granskning. Förfarandet vid eventuella felsituationer har planerats och dokumenterats.

2.4.3. Information

If informerar på det sätt som det förutsätts i 28 e § i informationshanteringslagen om automatiserat avgörande av ärenden, grunderna för att använda det automatiserade beslutsförfarandet och andra uppgifter som är centrala med avseende på kundens rättigheter på sin webbplats på adressen www.if.fi/automatiserat-beslutsforfarande. På webbplatsen publiceras också detta beslut om införande.

2.4.4. Användning av uppgifter

Enligt 28 f § i informationshanteringslagen ska en myndighet på grundval av en riskbedömning se till att det genom lämpliga tekniska åtgärder säkerställs att de uppgifter som används vid automatiserat avgörande är uppdaterade och felfria.

If har utifrån en riskbedömning utvärderat hur uppdaterade och felfria de uppgifter som används vid automatiserade avgöranden är, och genomfört de tekniska åtgärder som bedömts vara nödvändiga för att främja kvaliteten på de uppgifter som används vid handläggningen av ett ärende.

För det automatiserade beslutsförfarande som är föremål för detta beslut om införande används uppgifter från försäkrings- och skadehanteringssystemen, försäkringsbolagens datalager med försäkrings- och skadehistorieuppgifter, uppgifter från Traficoms fordonsregister samt vid adressändringar adressuppgifter från Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i syfte att säkerställa att uppgifterna är uppdaterade och felfria.

2.5. Dataskyddslagstiftningen

If behandlar personuppgifter i enlighet med dataskyddsbestämmelserna, övrig lagstiftning och Ifs dataskyddsbeskrivning (www.if.fi/hantering-av-personuppgifter).

2.5.1. Automatiserat beslutsfattande

Automatiserat beslutsfattande som berör fysiska personer ska uppfylla kraven i dataskyddsförordningen (EU 2016/679). Beslut som fattas i det beslutsförfarande som avses i detta införandebeslut grundar sig på ett avtal mellan försäkringsbolaget och försäkringstagaren samt på lagstiftningen. Besluten uppfyller villkoren i artikel 22 i dataskyddsförordningen. Nedan beskrivs mer ingående de förutsättningar och skyddsåtgärder som föreskrivs i lag.

Enligt dataskyddsförordningen ska den registrerade ha rätt att inte bli föremål för ett beslut som enbart grundas på automatiserad behandling, inbegripet profilering, vilket har rättsliga följder för honom eller henne eller på liknande sätt i betydande grad påverkar honom eller henne. Automatiserat beslutsfattande är emellertid tillåtet, om beslutet är nödvändigt för ingående eller fullgörande av ett avtal, eller om det grundar sig på lagstiftning eller samtycke.

Bestämmelser om den lagstadgade grunden för automatiserat beslutsfattande finns i 8 b kap. i förvaltningslagen och 6 a kap. i informationshanteringslagen på det sätt som dataskyddsförordningen medger. Genom nationell lagstiftning har man fastställt vilka skyddsåtgärder som ska iakttas vid automatiserat beslutsfattande som omfattas av regleringen.

Enligt den allmänna dataskyddsförordningen ska skyddsåtgärderna för automatiserade beslut omfatta bland annat rätten för den registrerade (en fysisk person) att kräva att en människa medverkar vid behandlingen av uppgifterna. I lagstiftningen om automatiserat beslutsfattande har denna skyddsåtgärd genomförts genom rättsskyddsförutsättningen enligt 53 f § i förvaltningslagen, dvs. på så sätt att den registrerade får begära omprövning av ett automatiserat avgörande. I en situation där en parts yrkande godkänns på det sätt som begärts kan parten ändå inte längre anses ha behov av dataskyddsrättsligt skydd för att få beslutet behandlat av en människa (RP 145/2022 rd, s. 158).

Verkställandet av trafikförsäkringen betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift. På försäkringsbolagens och Trafikförsäkringscentralens verksamhet tillämpas således bestämmelserna i förvaltningslagen, om inte något annat föreskrivs i trafikförsäkringslagstiftningen. Eftersom ett enskilt ersättningsärende som gäller en trafikskada är ett privaträttsligt skadeståndsärende på vilken skadeståndslagen tillämpas och i vilket ändring söks vid allmän domstol, avviker det från behandlingen av typiska förvaltningsärenden. Bestämmelserna om omprövning av förvaltningsbeslut är exempelvis inte tillämpliga på beslut som fattas med stöd av trafikförsäkringslagen (RP 123/2015 rd, s. 30).

Ändring i Ifs beslut kan sökas i enlighet med den besvärshandling som lämnats. Beslutets mottagare ombeds emellertid alltid först kontakta If, om han eller hon önskar få eller ge mer information i sitt ärende eller begära omprövning. En sådan kontakt behandlas alltid av en människa.

2.5.2. Information till den registrerade

Bestämmelser om den personuppgiftsansvariges informationsskyldighet och förfarandena i anslutning till den finns i artiklarna 12, 13 och 14 i den allmänna dataskyddsförordningen. Den personuppgiftsansvarige ska med stöd av dataskyddsförordningen informera den registrerade om det automatiserade beslutsfattandet. Syftet med informationsbestämmelserna i dataskyddsförordningen är att den registrerade ska få en fullständig och tydlig helhetsbild av behandlingen av personuppgifter. I detta ingår skyldigheten att på förhand informera den registrerade om att beslut i ärendet kan fattas automatiserat.

Om automatiserat beslutsfattande har använts i beslutet, ska enligt 53 g § i förvaltningslagen av beslutet framgå att ärendet har avgjorts automatiserat samt var det beslut om införande som avses i 28 d § i informationshanteringslagen finns att tillgå. Bestämmelsen är en av de skyddsåtgärder som avses i dataskyddsförordningen.

If ska informera en fysisk person, om hans eller hennes ärende kan behandlas genom automatiserat beslutsförfarande. Informationen tar ännu inte ställning till om uttryckligen den aktuella ansökan behandlas automatiserat, eftersom det inte tillförlitligt kan avgöras i ärendets inledningsskede. Mer information om automatiserat beslutsfattande finns på Ifs webbplats på adressen www.if.fi/automatiserat-beslutsforfarande. För att den registrerades rättsskydd ska tillgodoses vid automatiserat avgörande av ärendet, informeras en fysisk person också om det beslut som meddelats har fattats automatiserat.

2.5.3. Konsekvensbedömning avseende dataskydd

I artikel 35 i dataskyddsförordningen föreskrivs om en konsekvensbedömning avseende dataskydd. Enligt artikel 35.3 a ska en konsekvensbedömning avseende dataskydd göras särskilt då en persons personliga aspekter bedöms med hjälp av automatisk behandling, systematiskt och omfattande, och bedömningen leder till beslut som har rättsliga följder eller i övrigt i betydande grad påverkar personen. Innan det automatiserade beslutsförfarandet har tagits i bruk har If utarbetat och godkänt en sådan konsekvensbedömning som avses i dataskyddsförordningen.

2.5.4. Praktiska skyddsåtgärder hos If

- If ger information om behandlingen av personuppgifter och i vilka situationer If använder automatiserat beslutsfattande.
- Före ett beslut hörs personen i de situationer som föreskrivs i lag.
- Personen informeras om det beslut som meddelats honom eller henne har fattats genom automatiserat beslutsförfarande.
- Personen har alltid rätt att begära omprövning av ett beslut genom att kontakta If, varvid ärendet behandlas på nytt av en människa. Anvisningar för sökande av ändring ges i samband med beslutet.

2.5.5. Barnens ställning

Det automatiserade beslutsförfarandet hos If riktas inte särskilt till barn, utan besluten riktar sig till personer på samma sätt, oavsett om det är fråga om en myndig eller omyndig person. Avgöranden och förfaranden som avser lagstadgade försäkringsgrenar grundar sig alltid på lag. Vid beslutsfattandet följs principen om likabehandling i fråga om alla kunder.

3. Handlingar som ligger till grund för beslutet om införande

Förteckning över de handlingar som ligger till grund för beslutet om införande:

- Dokumentation av behandlingsregler enligt 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen
- Dokument om uppgiftsfördelningen enligt 28 a § 1 mom. i informationshanteringslagen
- Dokumentation av kvalitetssäkring enligt 28 b § 3 mom. i informationshanteringslagen och dokumentation av kvalitetskontroll enligt 28 c § 2 mom. i informationshanteringslagen
- Konsekvensbedömning avseende dataskydd

Ovannämnda dokument innehåller uppgifter om företagshemligheter (24 § 1 mom. 20 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999)).

4. Förvaringstid och sökande av ändring

Om det automatiserade beslutsförfarandet tas ur bruk, bevarar If detta beslut om införande i minst fem år efter att beslutsförfarandet togs ur bruk. Tidsfristen börjar löpa från ingången av det år som följer på det år då förfarandet togs ur bruk (28 d § 3 mom. i informationshanteringslagen).

Ändring i detta beslut om införande får inte sökas (6 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden).

Beslutsfattare

Alexander Jansson, Head of Motor Claims Operations Finland

Ytterligare upplysningar om användningen av automatiserat beslutsförfarande och kontaktinformation:

www.if.fi/automatiserat-beslutsforfarande